

DELAVSKA ENOTNOST

LETNIK XII. — STEV. 28

GLASILO SINDIKATOV SLOVENIJE

LJUBLJANA, 10. julija 1953

PRVI ZLET SLOVENSkih RUDARJEV — PRAZNIK RUDARSKEGA DELA

Povečanje proizvodnje - pogoj za lepše in srečnejše življenje

Več tisoč rudarjev prišlo na Zlet. — Proslavili so spomin na veliko gladovno stavko, 150 letnico hrastniškega rudnika in 100 letnico rudniške godbe. — Na Zletu je govoril tudi tovariš Ivan Regent

V Hrastniku je bil v soboto prvi Zlet slovenskih rudarjev, spomin na velike gladovne rudarske stavke leta 1934. Rudarji so proslavljali tudi 150-letnico hrastniškega rudnika in 100-letnico hrastniške rudarske godbe. Na Zlet je prišlo več tisoč rudarjev. Med njimi so bili tovariš Ivan Regent kot zastopnik Izvršnega sveta Ljudske republike Slovenije in Zveze komunistov Jugoslavije, člani predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov za Slovenijo tov. France Cerne, Rudi Ganziti in Feliks Razdrih, član Centralnega odbora sindikata rudarjev Jugoslavije Stevo Srdjan in drugi. V imenu Republiškega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije je Zlet slovenskih rudarjev pozdravil France Cerne. Vili Skrinjar je govoril o pomenu velikih gladovnih stavk slovenskih rudarjev. Stane Vodiskar, tajnik sindikalne podružnice hrastniških rudarjev, pa je govoril o 150-letnici rudnika in 100-letnici rudarske godbe.

Na Zletu rudarjev je govoril tudi tovariš Ivan Regent. Med drugim je dejal, da se moramo delavci večkrat spominjati težkih borb preteklosti, kajti tako bomo bolj dojeli pomen lastne svobodne in neodvisne države, razumeli bomo, da je treba tudi danes delati z vsemi silami za stvar socializma. Z mislijo na socializem moramo oplemeniti vsako delo.

Nikoli pa ne smemo pozabiti, da je povečanje proizvodnje osnovni pogoj za lepše življenje.

Hrastniška godba je na Zletu rudarjev prejela dve diplomi za svoje dosedanje delo, in sicer od

Več godb je spremljalo slovenske rudarje od železniške postaje v zgornjo hrastniško dolino

sindikalne podružnice hrastniških rudarjev in Izvršnega odbora Ljudske prosvete Slovenije. Po slavnostnem zborovanju je sledil kulturni spored proslave.

V nedeljo pa je hrastniška godba v proslavo stoletnice svojega obstoja slavnostno odprla nov »Dom rudarske godbe«. Obširnejše poročilo o prvem Zletu slovenskih rudarjev berite na tretji strani.

V OKOLIŠU IVANIČ-KLOŠTRA SO ODKRILI

NOV VRELEC NAFTE

V Hrvatski raziskuje podjetje »Nafta-plin« okrog 100 kilometrov dolgo področje od Novske do Zagreba. Nafto iščejo. Strokovnjaki domnevajo, da je v teh krajih še veliko nafte. Sem spada tudi okolica Ivanič-Kloštra. Geologi računajo, da je skrito pod zemeljsko skorjo približno milijon ton nafte. Pred kratkim je našla brigada, ki je vrtala pri vasi Lipovec 26 naftonosnih plasti, v globini 1200 metrov. Strokovnjaki pravijo, da je to doslej najbogatejši vrelec, kar so jih odkrili v naši državi.

V OTOČCU JE GOVORIL TOVARIŠ KARDELJ

Proslava pomembne obletnice

V nedeljo so se zbrali v Otočcu ljudje iz vseh krajev Like, Korduna, Hrvatskega Primorja in iz ostale Hrvatske. Pred desetimi leti je bil v tem mestu ustanovljen Pokrajinski antifašistični svet narodne osvoboditve Hrvatske. Proslave te pomembne obletnice so se udeležili: podpredsednik Zveznega izvršnega sveta, tovariš Edvard Kardelj, predsednik Izvršnega sveta Ljudske republike Hrvatske, dr. Vladimir Bakarič, predsednik hrvatskega Sabora, dr. Zlatan

Sremac in številni gostje iz vseh ljudskih republik.

Na slovnosti seji Mestnega ljudskega odbora, ki je bila v istih prostorih, kot prvo zasedanje ZAVNOH, je o pomenu njegove ustanovitve govoril dr. Zlatan Sremac. Po seji so odkrili na posloju spominsko ploščo, nato pa je na velikem množičnem zborovanju govoril tovariš Edvard Kardelj.

Glavne misli iz govora tovariša Kardelja prinašamo na 3. strani.

TOVARIŠ TITO JE OBISKAL TRŽIČ

Najlepše priznanje

Na proslavo petdesetletnice tovarne »Triglav« je prišel predsednik Tito. — Delavci so navdušeno pozdravili dragega gosta. — Tovariš Tito si je ogledal tovarno in zazel delovnemu kolektivu še veliko uspehov

V nedeljo je delovni kolektiv tovarne »Triglav« v Tržiču proslavljal 50 letnico obstoja svojega podjetja. Za to pomembno obletnico so se že dolgo pripravljali. Tovarna je bila lepo okrašena, ko so se že zgodaj zjutraj zbrali pred njo številni delavci in delavke. Na proslavo so prišli tudi člani Izvršnega sveta LR Slovenije tovariš Tomo Brejc, član CK ZKS Ivan Novak-Očka, tajnik Republiškega sveta Zveze slovenskih sindikatov tov. Mavricij Bore in drugi gostje, ki so

delovnemu kolektivu prisrčno čestitali k njihovem prazniku.

Vsi prisotni pa so se najbolj razveselili, ko je prišel mednje tovariš Tito. Spremljala sta ga tovariš Boris Kraiger, član Zveznega Izvršnega sveta in generalmajor Milan Zeželj. Delavci so dragega gosta burno pozdravljali, ko si je ogledoval tovarno in jim nato čestital ter zazel še veliko uspehov.

Kolektiv najstarejše slovenske tovarne čevljev je dobil tako najlepše priznanje za uspehe in dosedanje delo.

PRVI LJUBLJANSKI FESTIVAL

Pregled naše ustvarjalnosti

Kulturne prireditve in gospodarske razstave. — Veliko zanimanje številnih obiskovalcev. — V prihodnjih letih bodo ljubljanski festivali še pestrejši

V soboto, 4. julija zvečer, so zvoki fanfar z nebotičnika naznanili Ljubljančanom začetek festivala. S krajšim nagovorom ga je odprl predsednik Mestnega ljudskega odbora, tovariš Jaka Avšič, nato pa so se pričele številne prireditve: simfonični koncert Slovenske filharmonije, šahovski turnir 16 slovenskih mest,

nastop folklornih skupin v Tivolju itd.

Ljubljančani so v teh dneh praznično razpoloženi. Prireditve

V dneh Ljubljanskega festivala vidimo na ulicah veliko fantov in deklet v narodnih nošah iz vseh krajev Slovenije.

PRI VPISU MESTNEGA POSOJILA LJUBLJANE SO SE NEKATERI ČLANI SINDIKATA DOBRO IZKAZALI

60 MILIJONOV DIN POSOJILA BO KMALU VPISANO

Od komisije za vpis mestnega posojila smo zvedeli, da so se nekateri člani sindikata pri vpisovanju posojila zelo dobro izkazali. Do sedaj so vpisali največ posojila člani sindikata trgovskih delavcev. Obveznic so kupili v znesku 1.609.500 dinarjev. Trgovska podjetja pa so vpisala 25 milijonov dinarjev posojila. Gradbeni kolektivi Ljubljane so vpisali 1.248.000 dinarjev posojila, gradbena podjetja pa so ga vpisala za 1.050.000 dinarjev.

Tudi gostinska podjetja dobro vpisujejo posojila. Grafični delavci so kupili za 1.309.000 dinarjev obveznic, podjetja pa so vpisala nad en in pol milijona dinarjev posojila. Zdravstveni delavci v Ljubljani so vpisali nad 1.100.000 dinarjev posojila. Člani sindikalne podružnice Izvršnega sveta so vpisali 154.000 dinarjev posojila, člani sindikalne podružnice Mestnega ljudskega odbora za 284.000 dinarjev, sindikalna podružnica Centralnega higienskega zavoda pa je vpisala za 106.000 dinarjev posojila. Med drugimi je dr. Ahčin vpisal 6000 dinarjev posojila.

Dosedaj je v prometu 118.645 obveznic v vrednosti 59.322.500 di-

narjev. Kmalu bo torej vpisano 60 milijonov dinarjev posojila.

V ILIJAŠU PRI SARAJEVU GRADJO VELIKO LIVARNO

Tik pred začetkom vojne so v Ilijašu pri Sarajevu dogradili veliko tovarno. Toda Nemci so vse naprave nove tovarne odpekljali, tako da so na tej prostorni poljani ostali le goli temelji. Sedaj pa gradimo v Ilijašu novo livarno. Gradbeni delavci že zidajo deset velikih livarskih dvoran.

Mladosten zanos diha iz teh dveh mladeničev-rudarjev. — Njunih ramen ni ukrivil težak čas pred desetletji. Glad, stavke, boji za vsakdanji žitek. S svojimi rokami z vsem mladostnim zanosom gradita sebi in potomcem temelje lepšega in boljšega življenja

REDEK JUBILEJ

ŠESTDESETLETNICA DELA

Franca Torkarja, livarskega izvedenca ravenske železarnice

V soboto je Franc Torkar, znan livarski strokovnjak v naši državi obhajal redek jubilej. Pred 60 leti, 4. julija 1893. leta, je začel delati v jeseniški livarni. Kot livar je delal v raznih livarnah v tujini. Sedaj še vedno zahaja v ravnensko železarno kot livarski izvedenec, čeprav je že 73 let star. Veliko zaslug ima, da je ravenska železarna osvojila vrsto kompliciranih odličkov, ki jih doslej nismo izdelovali doma. S svojim strokovnim znanjem pa je pomagal tudi drugim našim livarskim podjetjem.

V PROSTORIH EKONOMSKE FAKULTETE JE ODPRTA

GOSPODARSKA RAZSTAVA

Na pobudo največjega slovenskega grosističnega podjetja »Tekstil-obutev« je trgovinska zbornica LRS v ponedeljek odprla gospodarsko razstavo tekstilne, usnjarske in pletilske stroke. Razstava je odprta v okviru ljubljanskega festivala v prostorih Ekonomske fakultete.

Številni zastopniki delovnih kolektivov in obiskovalci ljubljanskega festivala si z zanimanjem ogledujejo razstavo, ki je res lepo urejena. Na razstavi razstavljajo razna pletilska, usnjarska in tekstilna podjetja blago za jesenske in zimске mesece. Veliko novosti je med drugim pripravila mariborska tekstilna tovarna, ki je v zadnjem času začela izdelovati tudi tkanine iz umetnih vlaken.

N A Š I R A Z G O V O R I

Ali je bilo res krivično?

Pred dnevi nam je pisal tovariš A. S., ki je kot predelavec zaposlen v ravenski železarni na Koroskem. Takole se nam je potopil: »Pri nas so organizirali tečaj za avtogenske rezalce starega železa. Smatram, da je tečaj za avtogenske rezalce starega železa nujno potreben, da si pridobe za svoje delo potrebnega znanja. Vprašam pa vas, ali lahko človeka prisilijo k temu, da mora hoditi v svojem prostem času na tečaj in ali ga lahko kaznujejo, ker se vabilu na tečaj ne odzove.«

Tovariš A. S. je v svojem dopisu tudi predložil odločbo, s katero je bil v podjetju kaznovan. V tej odločbi med drugim piše: »Vse tovariše smo prepričevali, da je treba posejati tečaj, toda zaman. Ker je tečaj potreben zaradi tega, da bi rezalci pravilno in varno ravnali s dragocennimi aparati, je začel ponoven tečaj in je bilo z razglasom javljeno, pa tudi osebno povedano, da je tečaj obvezen in da se bo proti kršilec postopalo po disciplinskem pravilniku železarne Ravne. Ker je torej iz obratno varnostnih ozirov posem nujno, da tečaj vsi posejajo, da bi se navadili varno delati in da bi tako preprečili eventualne nesreče, smo primorani proti tistim, ki nečejo biti disciplinirani, postopati po disciplinskem pravilniku.«

Med tistimi, ki se pozivu vodstva železarne ni odzval, je bil tudi predelavec A. S., ki nam je pisal.

Ko sem prebral njegovo pismo, sem se spomnil gesla zadnjega kongresa slovenskih delavskih sindikatov: Demokracija v odločanju, disciplina v izvrševanju. Pobrskal sem v zapiskih iz poročila tovariša Janka Rudolfa na kongresu in našel sem tole njegovo misel: »Če zasledujemo nesreče, ki se dogode v podjetjih pri delu in ki jih ni malo, potem že iz tega lahko sklepamo, kako premalo upoštevamo avtoriteto proizvodnega procesa in industrijskih naprav. To nespoštovanje se nam seveda neposredno

maščuje in to ne glede ali je nesreča nastala po krivdi ljudi iz vodstva podjetja, ki se jim zdi zavarovanje dela »nerentabilno«, ali po krivdi delavcev, ki delajo pri strojih in včasih pozabljajo, da proces proizvodnje, dobro proizvajanje in tudi varnost delavca zahtevajo od njega disciplino pri delu.«

Menim, da tovariš A. S. meša pojma demokratičnega proletarskega upravljanja s pojmom je-klene, vzorne proletarske discipline v proizvodnji. Tovarna je zelo zamotan tehnični mehanizem, ki zahteva, da ga tisti, ki s njim ravnajo, do podrobnosti poznajo in da je vsak delček tega mehanizma brezhiben in na svojem mestu. Toda, ne gre samo za to, da so vsi deli strojev v redu; tudi vsi delavci morajo biti na svojih delovnih mestih kos svojim opravilom in brezhibno morajo delati. Stroje je za vsako tovarno primerno treba izdelati, delavci pa se morajo za delo v tovarni izučiti in izuriti ter se vzgojiti. Ni druge pomoči. Brez tega si je nemogoče zamišljati kakršno koli sodobno proizvodnjo. In sedaj! Če nam kakšen stroj »nagaja«, če se pokvari ali podobno, ga je treba popraviti ali nadomestiti z drugim. Prav enako je z delavcem: Če ne zna ravnati s stroji, se mora tega naučiti ali pa ga mora zamenjati nekdo drugi. V nasprotnem primeru obstaja ne-prestana nevarnost, da bo nevešč delavec pokvaril stroj, se sam ponesrečil, in ogroža celo svoje delavske tovariše.

Tovariš A. S. tudi sam priznava, da je tečaj potreben. Seveda on misli, da je potreben samo za tiste, ki jih to delo veseli. On pa je predelavec in kot tak je poklican nadzorovati delo svoje delovne skupine in mora znati vsak čas svetovati in pomagati delovnim tovarišem. Če je komu tečaj potreben — je potem predvsem njemu. In če bi se ga moral kdo redno in vzorno udeleževati, potem bi se ga moral prav on. V pro-

izvodnji ne more nihče delati po svoji glavi, ampak samo tako, kot terja dobra, koristna in varna proizvodnja. Tako proizvodnja pa je naš skupni interes — saj vendar delavci dobro vemo, da imamo le to, kar proizvedemo.

No, in na kraju še o kazni, ki jo je dobil tovariš A. S. zaradi nediscipline. Vsako delo zahteva od nas, da smo ga večji in da znamo ravnati s stroji, ki jih pri delu upravljamo. Če je nekdo pri delu nepozoren, ali pa, če ne zna ravnati s strojem, potem se mu stroj lahko maščuje in ga kaznuje — delavec se ponesreči. Nesreča je lahko usodna tudi za njegove sodelavce; in stroj se lahko pokvari. Pred takimi nesrečami je delavec poklicano varovati vodstvo podjetja, ki pušča k strojem samo izurjene ljudi (ali dovolijo delati pri strojih manj izurjenim samo pod vodstvom drugih) in ki izdaja potrebne ukrepe glede delovnega reda v podjetju itd. Kdor

teh ukrepov ne spoštuje, izpostavlja sebe in podjetje ter svoje sodelavce v nevarnost — tega vodstvo podjetja ne sme dovoliti. Nasprotno, poklicano je — in od organov delavskega samoupravljanja pooblaščno — da take pojave prepreči. Seveda pri nekaterih delavcih zadostuje že lepa beseda, pri drugih pa kazen. Taka kazen torej ni naperjena proti delavcem koristim, ampak ga hoče spametovati, njemu v prid.

Mislim, da je tako treba odgovoriti na pismo tovariša A. S. in da je samo to pravi delavski odgovor. Tovariš A. S. pa mora vedeti še to, da so strokovni tečaji, ki jih podjetja prirejajo, naša delavska pridobitev. Tam, kjer delavci ne gospodarijo, tam lastniki samo vprašajo — znaš, ne znaš! Nič drugega jih ne briga. Kdor ne zna, si mora odtrgati od ust in plačati za to, da se izuri. Zato je našo pridobitev vredno ceniti. ar

B E S E D A B R A L C E V

KAJ MISLITE VI

Ali naj še vsi brezposelni prejemaajo podporo?

Podjetja potrebujejo delavce — nekateri brezposelni pa izkoriščajo družbena sredstva

Naša socialna zakonodaja je zagotovila trenutno brezposelnim denarno podporo, če izpolnjujejo vse potrebne pogoje, do takrat, dokler si sami ne poiščejo dela, ali pa ga jim ne ponudi posredovalnica za delo. Družba je s tem ukrepom zaščitila trenutno brezposelne. Ukrep je bil posebno potreben v času mrtno sezone. Odborniki sindikata pa so že pred dvema mesecema na raznih sestankih, sejah in raznih zborovanjih, opozarjali, da posamezni trenutno brezposelni delavci ali uslužbenci, po nepotrebnem izkoriščajo družbena sredstva.

Na delavskem zborovanju v Logatcu, na Vrhniki, v Skofji Loki in drugod so opozarjali na takšne pojave. Lesnoindustrijsko podjetje Skofja Loka je iskalo v posredovalnici za delo v Kranju 30 kvalificiranih in pomožnih delavcev. Toda nobeden noče prijeti za delo. Podjetje v Podčrterju pri Ljubljani je dobilo preko posredovalnice 3 žene. Ena od teh je takoj »zbolela«, ker se je menda zdelo delo v podjetju manj vredno. Tovarna »Stol« v Duplici išče novo delovno silo, pa je ne more dobiti itd.

Lesna industrija v Sloveniji potrebuje okoli 300 kvalificiranih mizarjev razen ostalih delavcev. Nekvalificirane in kvalificirane delavce iščejo tudi državne in zasebne obrtne delavnice. Zaposlitve se predvsem branijo mladinci in mladinke, ki so prišli iz šol. Odborniki tudi opozarjajo, da se je zelo razpaslo šušmarjenje. Trenutno brezposelni, na primer, dobiva podporo, istočasno pa dela pri obrtniku zasebniku in dobi tako na mesec eno in pol plače.

Posamezni delavci, zaposleni v državnih obrtnih podjetjih, prav tako delajo pri zasebniku po svojem delovnem času.

Na enem izmed posvetov Republiškega sveta Zveze sindikatov za Slovenijo smo odborniki razpravljali o teh stvareh. Menim, takšnega mnenja pa so tudi ostali odborniki, da je vsak član sindikata dolžan opozoriti posredovalnico za delo ali okrajno inspekcijo, če trenutno nezaposleni šušnari pri obrtniku in tako izkoriščajo družbena sredstva. Družbena dolžnost nas, sindikalnih odbornikov, je, da razpravljamo in razkrinkujemo primere izkoriščanja družbenih sredstev. Nam sindikalnim odbornikom res ne sme biti vseeno, kam se odteka ta denar, ki je plod delavskih žuljev. Nekateri sicer menijo, naj takšno izkoriščanje nadzorujejo organi, ki so za to zadolženi. Menim pa, da smo vsi dolžni pomagati našim organom. Pričakujem, da bodo bralci ali organizacije še kaj več povedali o tem. Janez Gabrošek

BESEDA O POSLOVANJU TRGOVSKE MREŽE

PREKUPČEVALCI SO NEPOTREBNI

Številni posredovalci v trgovini po nepotrebnem zvišujejo cene

Naraščajoča proizvodnja tekstilnega blaga in obuvte in morda visoke cene izdelkov ustvarjajo v skladiščih in trgovini zalogo blaga, ki nima posebno lepe bodočnosti. Res, včasih trgovska podjetja trdijo, da so »globoko znižala« cene, toda znižanje cen le ni tako vabilno, kot človek ugotovi, da so cene znižali le za nekaj dinarjev. Zakaj ne občutimo večjega znižanja cen?

Direktor Tovarne pohištva v Duplici je dejal, da bodo vedno stremeli za pocenitvijo svojih proizvodov. To je res lepa misel, toda med tovarno in potrošnikom je toliko nepotrebnih posredovalcev, da potrošnik takšno dobrotnamerno politiko znižanja cen v proizvodnji ne občuti prav posebno. V interesu podjetij bo torej in v interesu reševanja znosnih cen, da tudi proizvodna podjetja nadzorujejo cene svojih izdelkov v trgovini. Proizvodna podjetja bodo morala torej zaradi svojih koristi nadzorovati poslovanje trgovin in jim ne bodo smela dovoljevati zaslužkov, ki ponekod presegaajo moralne pojme. Zakaj trdim to? Trdim zato, ker se lahko blago proizvodnih podjetij nabere po skladiščih in

je podjetje prisiljeno omejit proizvodnjo, znižati cene na polovico, zmanjšati akumulacijo in podobno. Vse to pa slabo vpliva na raven proizvodnje in na bodočnost njihovega poslovanja.

Mislim, da bodo morala proizvodna podjetja gledati v bodočnost svojega razvoja tudi s te plat. Včasih vodstva podjetij trdijo, da jih »razvoj podjetja prav nič ne skrbi, ker imajo sklenjene pogodbe kar za dve leti naprej«. Mislim, da je takšno gledanje napačno. Vodstva podjetij vidijo samo svojo proizvodnjo, vnovčevanje proizvodov pa je zanje večkrat postranska stvar. Menim, da ostanki distribucije še niso odpravljeni, blago se kopiči v skladiščih, nekaj k temu pripomorejo tudi cene in tako lahko lepega dne pride do zastojav v tem ali onem podjetju.

Ceno raznim izdelkom zvišujejo tudi številni in nepotrebni posredovalci. Poglejmo samo, kakor je s ceno lesa. Kmet-proizvajalec prodaja les po kakovosti od 10 do 13 tisoč dinarjev za kubični meter. Podjetje »Les« pa ga prodaja celo po 18 tisoč dinarjev za kubični meter. Razlike v ceni so velike. Na razlike pa prav go-

tov vplivajo posredovalci. Tako, kakor je z lesom, je tudi z nekaterimi drugimi proizvodi. To nas opozarja, da je za naše razmere v gospodarstvu še vedno preveč grosistov in prekupčevalcev.

Zato menim, da bodo morala nekatera proizvodna podjetja prevzeti tudi trgovske posle v svoje roke. Utrditi bo namreč treba ceno med proizvodnjo in potrošnik. Utrjevanje cen se mi zdi za nadaljnji razvoj in obstoj podjetij posebno pomembno. Zato menim, da moramo v razpravi o trgovini iskati predvsem tista pota, ki bodo podjetjem zagotavljala načrtnost proizvodnje in cene proizvodov. F. V.

Proti lastni izobrazbi so

V četrtek 2. julija sta sindikalna organizacija delavcev in uprava podjetja Električne cestne železnice v Ljubljani sklicala množični sestanek članstva sindikalne organizacije. Sestanek je bil sklican za dopoldansko in popoldansko izmenjico. Člani kolektiva so se pogovorili, kako jim uspešneje organizirati strokovno izobraževanje članov kolektiva električne cestne železnice. Večina

članov kolektiva je pozdravila pobudo o prirejanju strokovnih tečajev. Ne morem pa razumeti tistih redkih posameznikov, ki so proti strokovnim tečajem in se izogovarjajo s pomanjkanjem časa in »prezaposlenostjo«. Ti, sicer redki posamezniki, so hoteli vplivati na ostale, da v podjetju ne bi imeli strokovnih tečajev. Le kako morejo nastopati proti lastnemu izobraževanju? V. V.

IZ MEDNARODNE POLITIKE

ITALJANSKA POLITIČNA KRIZA

DEMOKRISTJANI SNUBJIJO a dobivajo košarice

De Gasperi ja zo zapustile stranke sredine, ki zahtevajo socialne reforme v deželi. — Vesti o desni koaliciji med demokrristjani in monarhisti. — Kominformisti so zopet izdali delavske interese. — Le napredno in neodvisno socialistično gibanje bi lahko rešilo Italijo

Pred nekaj dnevi je italijanski časopis »Messaggero« zagrozil trem sredinskim strankam (liberalcem, socialdemokratom in republikancem) naj takoj sprejmejo de Gasperijev program, če ne bodo demokrristjani poskušali »naravnati izhoda« v desni koaliciji z monarhisti. Takih groženj se danes v Italiji veliko sliši, zakaj meščanske stranke so ena za drugo pokazale figo De Gasperiju in njegovemu programu. Zaradi tega se je politična kriza v Italiji zveličala že kar teden dni delj, kot so pričakovali.

Klerikalna desnica se iz parlamentarnih volitev ni ničesar naučila. Levica v demokrristjanski stranki je mnenja, da so demokrristjani pogoreli pri volitvah zato, ker je ljudstvo sito njihove nazadnjaške politike. Levičarji so predlagali naj nov demokrristjanski vladni program vsebuje tudi mnoge socialne ukrepe, ki so jih doslej odklanjali, toda desnica je bila močnejša. De Gasperi je celo zagrozil z novimi protidelavskimi ukrepi.

Z nazadnjaškim programom demokrristjanov pa se niso strinjale stranke, ki so jih med volitvami podpirale. Najprvo so obrnili hrbet demokrristjanom socialdemokratom. Vodstvo Saragatove stranke je 14 proti 4 glasovom sprejelo predlog svojega predsednika, da »stranka preide v opozicijo in prekine vezi z demokrristjani, vza katere je dokazano, da s svojim programom ne morejo zadovoljiti potreb delavskega razreda.« Tako je vladni center izgubil 19 poslancev in — parlamentarno večino.

Socialdemokratom so sledili liberalci. Vodstvo liberalne stranke je odklonilo podporo demokrristjanom in zahtevalo socialne reforme.

Ti udarci so resno zamajali demokrristjanski prestiž pri sestavljanju vlade. De Gasperi bi moral že v začetku minulega tedna dobiti mandat za sestavo nove vlade. Toda ni ga dobil niti v četrtek, kakor so predvidevali italijanski časopisi, niti v petek in sedaj pravijo,

Takšno življenje vnovič obetajo demokrristjani italijanskim delavcem. S pendreki in brizgalnami jih razganjajo, strašijo s prižnici in prepovedujejo stavke, obenem pa trdijo, da je to — demokracija

da mu ga bo predsednik republike Einaudi izročil šele v tem tednu. Medtem pa De Gasperi snubi sredino in desnico, da bi si pridobil večino in lahko sestavil vlado.

Glavni krivci za politično krizo v Italiji so demokrristjani in informburojci. Demokrristjani raje koketirajo z desnico, kakor da bi izvajali socialne reforme, Togliatti in Nenni pa menita, da je njun uspeh pri volitvah posledica sovjetske politike in ne težnje po raznih socialnih spremembah, zato ne zahtevata socialnih in gospodarskih reform, ampak predvsem odklonitev Atlantskega pakta in podporo vlade sovjetski »mirovni ofenzivi«.

Majhne, napredne in socialistične stranke, ki na volitvah niso dobile kakor večki glasov, so se v povolnih dneh nekoliko zbližale. Verjetno se bo iz teh strank porodil zamek kanjskega odpraznega socialističnega gibanja v Italiji. Če bi progressivna in neodvisna koalicija, Magnanijevog gibanje, Socialistični avtonomija in druge neodvisne socialistične skupine, postopoma pridobile demokratične elemente, liberalce in republikance, da bi sodelovali z levico in omogočili razvoj protikomunformističnega pogledov v Nennijevi stranki, bi nastala močno gibanje, ki bi lahko združila okrog sebe vse napredne sile v Italiji in se resnično postavilo za delavske interese.

OB PRVI KONFERENCI ZUNANJH MINISTROV BALKANSKIH DEŽEL

Nov prispevek k obrambi miru

V Atenah zasedajo zunanji ministri dežel — podpisne Trojnega sporazuma. — Razgovori v duhu Trojne deklaracije. — Proučevanje najnovjših sovjetskih »mirovnih« ukrepov na Balkanu. — Italija nima kaj iskati v naših deželah. — Balkansko sodelovanje je lahko vzgled vsemu svetu

Te dni so se prvič sestali v Atenah zunanji ministri balkanskih dežel — Jugoslavije, Grčije in Turčije, da bi v skladu z določili Trojnega sporazuma, ki določajo ustanovitev Sveta zunanjih ministrov razpravljali o dosedanjem sodelovanju in bodočih skupnih nalogah dežel — podpisnic Trojnega sporazuma. Potreba za sklicanje te konferencie se kaže v razvoju dogodkov na mednarodnem političnem oporišču, pa tudi v položaju na Balkanu, kjer je sovjetska »mirovna ofenziva« v zadnjem času zelo živahna. Na konferenci bodo gotovo razpravljali v duhu Deklaracije, ki so jo pred nedavnimi podpisale tri balkanske dežele in zaključki konferencie bodo vsežake v skladu z načeli, ki jih vsebuje Deklaracija.

Razumljivo je, da so v Atenah povelili posebno pozornost odnosom Sovjetske zveze do balkanskih dežel. Zunanji ministri pazljivo proučujejo te odnose, ki so lahko iz manevra, s katerim hočejo sovjetski državniki razbiti bal-

kansko sodelovanje, lahko pa tudi vsebujejo zamek resničnih želja po uravnoteženju odnosov na Balkanu. Če se dogovarjajo o skupnem stališču, bo temeljilo na načelih Trojnega sporazuma — močne sile za obrambo miru in neodvisnosti na Balkanu.

Ob tej konferenci dežel Trojnega sporazuma se nujno moramo spomniti tudi Italije, kjer novinarji in državniški tekmujejo, kdo bo bolj obliati balkansko sodelovanje Italijanska vlada je namesto, da bi poskušala najti pot do tega sporazuma in se mu priključiti, izjavila, da v Balkanskem paktu za njo nikoli sodelovala in nam ter Atenam in Ankari preko svojega časopisnega organa Zingarija sporočila, da Trojni sporazum nima neke posebne vrednosti. Kakor tudi ni imel velike vrednosti prvotni Balkanski sporazum. Na konferenci v Atenah najbrže ne bodo razpravljali o odnosu Italije do Balkana in njegovem imperialističnem pohlepu do tujih dežel, toda, če bo italijanska vlada nadaljevala

KAJ MENI O DELAVSKEM UPRAVLJANJU TOVARIŠ ERNEST KUNŠEK, PREDSEDNIK SINDIKATA DELAVCEV MARIBORSKE TOVARNE AVTOMOBILOV

Pravilna delitev zaslužkov — vzpodbuda za boljše gospodarjenje

Delavsko upravljanje je od vsega začetka ugodno vpliva na razvoj materialne proizvodnje. Večja samostojnost v poslovanju podjetij vpliva na kakovost proizvodov in tudi na večjo storilnost dela. Podjetja zmanjšujejo proizvodne stroške in zaposlujejo res samo toliko ljudi, kolikor jih nujno zahteva proizvodni proces dela. Tudi v našem podjetju smo zelo zmanjšali število uslužbenecv

Tarifna politika (kjer je seveda pravilno pojmujejo) zagotavlja vsakomur zaslužek po njegovem delu. Kako vzpodbudno deluje pravilno uveljavljanje tarifne politike, smo videli pri nas šele na podlagi lastnih izkušenj. Dokler nismo našli v delitvi zaslužkov takšnega načina, ki bi vsakega člana kolektiva vzpodbujal k večji storilnosti dela, k boljšemu gospodarjenju itd., tudi pri nas ta-

rifna politika ni rodila tistih uspehov, kakor bi jih morala pradi.

Zaslužek delimo po gospodarskem uspehu podjetja

Nedavno pa smo začeli pri nas v Tovarni avtomobilov izplačevati zaslužke posameznim oddelkom kolektiva po gospodarskem uspehu proizvodnih oddelkov. Knjižno vodstvo podjetja izračuna vsak mesec gospodarski uspeh podjetja. Kolektivni zaslužek oddelka se torej ravnava po prizadevanosti vsakega posameznika oziroma vseh članov oddelka. Zato se dogodi, da dobi posamezni oddelki v mesecu nekaj več, ali pa nekaj odstotkov manj kolektivnega zaslužka. Takšen način delitve zaslužkov vzpodbuja vsakega člana kolektiva, da čim bolj vestno izvrši svojo delovno nalogo in obenem skrbi tudi za uspeh vsega oddelka. To seveda vpliva na večjo storilnost dela, člane kolektivne pa vzpodbuja, da nadzorujejo ravnanje z družbenimi sredstvi. Menim, da smo v takšnem načinu delitve zaslužkov našli obliko dela, ki vzpodbuja kolektiv k prevladnemu gospodarjenju in večji storilnosti.

Ernest Kunšek

To vas nič ne briga

so odgovorili v pivovarni Union tajniku Republiškega odbora sindikata, ko je vprašal, če so že uresničili sklep občnega zbora

V pivovarni Union imajo uveljavljen neenak delovni čas. Delavci delajo 8 ur, uslužbenci pa 7 ur na dan. Člani sindikata so na letošnjem občnem zboru sklenili predlagati delavskemu svetu, da uvede tudi za uslužbenca 8-urni delovni čas, kakor so to že uveljavili v drugih podjetjih. Nedavno je tajnik Republiškega odbora sindikata delavcev živilske tobačne industrije Slovenije vprašal vodstvo podjetja, če so sklep občnega zbora že uresničili. Odgovorili pa so mu, naj Republiški odbor kaj podobnega ne vprašuje več, temveč naj se briga za večji življenjsko raven delavstva.

Vodstvo pivovarne Union niti ne razume, da se prav v urejanju odnosov v kolektivu tudi izražajo skrb sindikata za enakopravno položaj delavcev in uslužbenecv za življenjsko raven vseh. Če je v kolektivu uveden neenak delovni čas, so delavci ob skupnem zaslužku podjetja prav gotovo prikrajšani. Uslužbeni delajo na manj utrudljivih mestih 7 ur, torej uro manj od delavcev, prejemaajo pa polne zaslužke. Ali potem taki neurejeni odnosi sindikata res prav nič ne brigaajo?

Dopisuje v Delavsko enotnost

NEKAJ O OTROŠKIH DODATKIH

Taka kazen ni primerna

Drugi odstavek 10. člena Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o dodatkih za otroke (Uradni list 59/52) pravi, da delavec, oziroma uslužbenec, ki neupravičeno izostane z dela 5 dni zaporedoma ali 5 dni s presledki v teku meseca, izgubi pravico do stalnega otroškega dodatka in si jo pridobi ponovno po preteku predpisane dobe.

Velika večina delovnih ljudi se strinja z Uredbo, ki predvideva kazni za one, ki neupravičeno izostajajo od dela. Menim pa, da je ta člen Uredbe vsekokor preveč načelen, do neke mere enostranski in nedosleden pri ocenjevanju, kdo je koristnik otroškega dodatka in kdo je po tem členu Uredbe prizadet. Mislim, da sta tu predvsem prizadeta otrok, ki mu doklada pripada, in mati, ki naj skrbi, da se bo denar res uporabljal otroku v prid.

Vzrok neupravičenih izostankov je največkrat pijančevanje, za kar ni kriva žena-mati, še

manj pa otrok. To se pravi, da otroku nekaj jemljemo, čeprav pri vsej stvari ni prav nič kriv. Otroku takega očeta je kaznovan že s tem, da je družina prikrajšana pri očetovem zaslužku za izostale dneve. Menim, da ne bi bilo povsem socialno, če mu po krivdi očeta odvzamemo to, kar mu naša zakonodaja daje za življenje in napredek v zdravega delovnega državljana.

Prav je, da so za izostajanje z dela predpisane kazni, saj so večkrat celo premisle; pijančevanje je vzrok izostankov, družinskih nesoglasij in zapravljanja otroških doklad. Vendar pa mislim, da ni prav, če v tem primeru odvajamo očetu pravico do otroškega dodatka. Predlagam, da bi sindikati in delavski sveti obravnavali posamezne primere grobih kršitev delovnega reda. Tako bi gotovo našli boljše rešitve, kot je tak administrativni ukrep, ki prizadene onega, ki pravzaprav ni ničesar zakrivil.

Ožbe Prosen

SOCIALNA POLITIKA

OBISK NA NEZGODNI POSTAJI LJUBLJANSKE BOLNIŠNICE

Ljudje, ki rešujejo življenja

Na ljubljanski reševalni postaji so vedno v pripravljenosti. — Delovni kolektiv si prizadeva, da bi svoje poslovanje še izboljšal. — Nezgodna postaja v Ljubljani je preobremenjena z delom. — Pereč problem strokovnih kadrov, zlasti instrumentark. — Za svoje požrtvovalno delo je zdravstveno osebje slabo nagrajeno

Zopet se je zgodila nesreča. Pijan šofer je s svojim vozilom podrl kolesarja. Ponesrečenec je nezavesten obležal na cesti, kolo je samo še kup polomljenega železja. Ljudje so se pričeli zbirati, odnekod je pritekel miličnik. Nekdo je telefoniral na reševalno postajo. Avtomobil z znamenjem Rdečega križa je pripeljal. Bolničarja sta ranjenca dvignila na nosila, vrata so se zaprla za njimi in reševalni avto je odpeljal. Miličnik si je nekaj skrbno zapisoval v svojo knjižico. Ljudje so se počasi razhajali...

krije samo potrebe v mestu. Ljubljansko reševalno postajo kličejo tudi iz drugih okrajev, kadar je prevoz nujno potreben in nimajo na razpolago svojega avtomobila. To velja zlasti za OLO Ljubljana-okolica, saj opravlja ljubljanska reševalna postaja skoraj eno petino svojih prevozov na njegovem področju. Zato bi bilo umestno, če bi tudi ta okraj s svojimi sredstvi prispeval k izboljšanju reševalne službe in razširitvi voznega parka.

Na nezgodni postaji ljubljanske bolnišnice so preobremenjeni z delom. V ambulanto prihaja dnevno povprečno 50 do 60 bolnikov. To so samo lažji primeri,

stvu in neprespani noči dobe takega »bolnika«!

Njihovo delo je zelo naporno. Večkrat se zgodi, da izgube mnogo časa s težkim ranjencem, preden ga spravijo k zavesti, da ga potem lahko operirajo. Medtem ostali pacienti čakajo in godrnjajo — nikakor ne morejo razumeti, da imajo nujnejši primeri prednost.

Dela je vedno veliko, saj nam samo številni podatki iz zadnjega tedna pokažejo tole sliko: največ je bilo prometnih nezgod in sicer 45 (med njimi tudi nekaj smrtnih). Na drugem mestu so obratne nezgode, ki jih je bilo 28. Zaradi padca z drevesa je bilo na nezgodni postaji 15 ponesrečencev (največkrat zlom hrbtnice in udov). — Pri športu se jih je ponesrečilo 11, 4 nezgode pa so se pripetile zaradi eksplozije bomb, ki so se z njimi otroci igrali.

Delo zdravnika na nezgodni postaji je zelo odgovorno. Največkrat mora hitro ukrepati in dobro paziti, da ne prezre nobene poškodbe. Mnogokrat se namreč zgodi, da bolniki opozarjajo le na tisto, kar jih najbolj boli, čeprav so notranje poškodbe pogosto še bolj nevarne. Za svoje delo so zdravniki preslabo nagrajeni. Za nočno dežurno službo doslej sploh niso dobivali plačila.

Mladi ljudje, ki prihajajo iz strokovnih medicinskih šol, raje poiščejo službo drugje, kjer delajo za isto plačo samo 7 ur dnevno. V bolnici n. pr. ni dovolj instrumentark. V enoletni tečaj se je prijaviло iz vse Slovenije samo 7 tovarišic. To pa bi komaj izpopolnilo vrzel na kirurški kliniki v Ljubljani, kjer je sedaj namesto 18, samo 11 instrumentark in zato morajo te opravljati dvojno delo. V vsej Sloveniji bi potrebovali najmanj 50 do 60 instrumentark. Njihov poklic zahteva prav tako kakor zdravniški mnogo požrtvovalnosti in odgovornosti.

Ljudje navadno zelo pazimo na napake zdravnikov in jih radi grajamo. To je sicer pravilno, saj so za svoje delo pred skupnostjo odgovorni. Prav pa je tudi, če se včasih spomnimo, da je njihovo delo pri reševanju človeških življenj zelo naporno in da zahteva veliko požrtvovalnosti, samozatajevanja in odgovornosti. — m

Hitro prevoz v bolnišnico mnogokrat reši ponesrečencu življenje

ponoči in ob vsaki uri so tam, kjer je treba s hitrim prevozom v bolnico rešiti človeško življenje. Ze dve minuti po telefonskem pozivu odpelje rešilni avto na kraj nezgode. Bolničar ima s seboj vse potrebno, da lahko takoj nudi prvo pomoč. Hitra strokovna pomoč velikokrat reši ponesrečencu življenje. Delovni čas osebja na reševalni postaji traja 24 ur, nato pa imajo 24 ur prosto.

težje poškodovance pa zdravijo na svojem oddelku v bolnišnici. Bolniki, ki prihajajo na ambulantno zdravljenje, so precej nedisciplinirani in ne upoštevajo uradnih ur. (Navadno so to prav tisti, ki so doma iz Ljubljane, kajti onim, ki se vozijo iz drugih krajev tega ne bi mogli zameriti!).

Razen številnih potrebnih obiskov se je nekako uveljavila navada, da pripeljejo sem vsakega bolnika, ki zanj ne vedo, na kateri oddelku bi spadal. Tako je postala nezgodna postaja zatočišče najrazličnejših primerov: človeka, ki se je napil do nezavesti in obležal na ulici pripeljejo sem; šoferja, ki je zakrivil nesrečo ali storil kak drug prometni prekršek preiščejo tukaj, da ugotovijo odstotek alkohola v krvi itd. Tako delo je seveda za zdravstveno osebje vse prej kot hvaležno. Ti »pacienti« so največkrat zelo zamarnjeni in nesnažni, povrhu pa morajo bolničarji in zdravniki za zahalvo poslušati še njihove psovke. Lahko si mislimo, koliko potrpljenja in mirnih živcev terja delo zdravnikov in ostalega osebja, kadar uturjeni po dežurn-

NOV OSNUTEK UREDBE O OTROŠKIH DODATKIH

Za gmočno podporo družinam

Odbor za socialno in zdravstveno politiko Zveznega Izvršnega sveta je sestavil osnutek uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o otroških dodatkih. Odbor je osnutek izročil Zveznemu Izvršnemu svetu v obravnavo. Osnutek uredbe določa, da je pravica do stalnega otroškega dodatka in do višine dodatka odvisna od premoženjskega stanja družine. Skupni znesek dodatkov pa je odvisen od števila otrok, ki jim je namenjen. Če bo osnutek sprejet, merilo premoženjskega stanja kmetovalcev ne bosta 2 hektarja zemlje, marveč bo merilo določeno sorazmerno z dejanskim letnim dohodkom od posestva. Višina dodatkov bo torej odvisna od višine dohodkov, ki jih ima nekdo od poslopij ali od drugih dohodkov, za katere mora plačevati davek. Enake pravice do otroških dodatkov imajo družine, katerih kmetijsko posestvo ni obdavčeno in družine, katerih dohodek od obdavčenih poslopij ni

večji od 150 dinarjev mesečno od člana družine. Stalni otroški dodatek ne bi pripadal tistim gospodarstvom, katerih davek na dohodek od kmetijskega posestva je večji od 380 dinarjev letno na člana. Prav tako ne bo pripadal tistim, katerih drugi davku podvrženi dohodki so večji od 1.800 dinarjev mesečno na vsakega družinskega člana. Cenzone bodo ugotavljali po starih potrdilih iz leta 1951. Osnutek uredbe je sad dolgotrajne razprave o izdelavi novega sistema otroških dodatkov in izraza težnjo, da se zagotovi gmočna podpora družinam v slabšem gospodarskem položaju ne kot pridobljena pravica oziroma dopolnilna plača, marveč kot socialna dajatev. Osnutek pa še ni dokončen. Delovni ljudje bodo lahko s predlogi in pripombami pomagali pristojnim organom, da bi socialno dajatev čim pravičneje razdelili.

NEPRAVILNO DELO JE TERJALO DELAVČEVO ŽIVLJENJE

Namesto na počitnice - V SMRT

Ob smrtni nezgodi v mariborski »Metalni«

Temeljita analiza smrtnih nezgod pri delu dokazuje, da je treba pri raziskovanju vzrokov in povodov teh nezgod upoštevati različne faktorje, tako objektivne, kakor tudi subjektivne vrste. Samo v redkih primerih je mogoče pripisati nezgodo dejstvu samo enega faktorja.

Poučen primer za to je nezgoda pomožnega delavca Jožeta Horvata, ki se je 17. junija smrtno ponesrečil pri razstavljanju železnega rezervoarja za nafto v podjetju »Franc Leskošek«. Naloga Horvata je bila, da izbija vijake, s katerimi so bile pritrjene med seboj posamezne plošče stene rezervoarja. Pri tem delu je bila vsaka plošča obešena na kavelj žerjaka, ki jo je dvignil in odnesel stran, čim so bili

izbiti vsi vijaki, ki so jo vezali z ostalimi ploščami rezervoarja. Pri demontiranju take plošče, ki je bila pritrjena s tremi vijaki, je Horvat izbil prvi vijak, drugega pa ne popolnoma in ko je izbil še tretjega, je dal žerjavovodji znak, naj ploščo dvigne, misleč, da je izbil vse tri vijake. Žerjav je začel takoj ploščo dvigati, toda, ker en vijak ni bil popolnoma izbit, je dvignil s ploščo tudi ves ostali del rezervoarja. Pri tem se je vsled preobremenitve kavelj, na katerem je visela plošča, izravnal ter je plošča z njega zdrsnila in ker je med tem izpadel tudi vijak, je padla na Horvata in ga ubila.

Analiza te nezgode prikazuje sledeče nepravilnosti: Odvijanje matic vijakov je vršil Horvat

znotraj rezervoarja z natičkalnim ključem, zunaj pa je drug delavec s kleščami pridrževal vijake, da se niso sukali. Kakor hitro je odvil matico, je Horvat kar z natičkalnim ključem udaril po vijaku, da bi ga izbil. Pravilno pa bi moral izbiti vijake s klinom in kladivom in če bi res tako delal, bi s klinom prav lahko do kraja izbil vsak vijak. Samo z udarcem ključa pa ni bilo mogoče popolnoma izbiti zarjavelih vijakov, ki je vezal tri plošče, ki so bile skupaj 60 mm debele.

Čeprav je mojster pri sprejemanju na delo vsakega novince opozoril, da ne sme s ključem od bene stvari zabijati in izbijati vijake z natičkalnim ključem, ker jim je šlo to pač najhitreje od rok. Te nepravilnosti je trpel tudi brigadir, ki je sam tudi tako postopal.

Horvatov sodelavec ga je sicer opozoril, da drugi vijak ni izpadel, vendar se ta za to ni zmenil in šele ko je Horvat izbil tretji vijak in zavpil žerjavovodji naj dvigne ploščo, mu je njegov sodelavec ponovno rekel, da srednji vijak še ni izbit. Tedaj pa je Horvat hitro udaril tudi po tem vijaku, toda bilo je prepozno, ker je plošča že začela padati. Tudi ta sodelavec bi moral, ko je videl, da Horvat ne reagira na njegovo opozorilo, bolj energično ponoviti svoj opomin predno je žerjav potegnil ploščo.

Značilno za disciplino, ki vladuje v tem podjetju, je tudi to, da je z dovoljenjem mojstra nočne izmene upravljal te noči z žerjavom brigadir, ki za to ni imel izpita. Žerjavovodkinja pri montaži namreč že dve noči ni prišla na delo, ne da bi se opravičila. Brigadir žerjavovodij je bil na to opozorjen in vendar ni poskrbel za zamenjo.

Končno pride v poštev tudi osebni moment nerazpoloženja pok. Horvata. Ta se je komaj dobro uro pred nesrečo pritoževal med odmorom svojim tovarišem, da bi moral biti tedaj že na poti na morje, ker je imel od sindikata nakaznico za brezplačno 15-dnevne počitnice. Toda obratovodja, katerega je prejšnji dan prosil za dopust, mu ga ni dovolil, baje zaradi nujnega dela. Vsekakor je tak postopek vznevoljil Horvata in vplival na to, da je z manjšo pozornostjo opravljal svoje delo in to plačal z življenjem. ing. S.

HIGIENSKO TEHNIČNA ZAŠČITA DELA NA JESENICAH V BOJU PROTI OBRATNIM NEZGODAM

Nesreče pri delu povzročajo škodo tudi v proizvodnji. — V jeseniški železarni so že izvedli vrsto zaščitnih ukrepov. — Iz leta v leto manj smrtnih nesreč. — Higienško tehnični zaščiti bo treba posvetiti še več skrbi

V jeseniški železarni dobro deluje oddelek za higienško-tehnično zaščito, ki ima nalogo, da preprečuje nesreče pri delu. Obratne nezgode povzročajo pogosto velike zastoje in škodo v proizvodnji. V zadnjem času se na Jesenicah tega bolj zavedajo in mnogo bolj skrbne za zaščito dela kot poprej.

Letos so imeli vrsto predavanj, na katerih so priznani strokovnjaki nazorno prikazali slabe strani nezadostne higienško-tehnične zaščite v tako velikih obratih, kot je jeseniška železarna. Ob koncu so prikazali več filmov in tudi sicer so bila predavanja vzorno pripravljena. Zanimanje zanje je bilo na Jesenicah in na Javorniku izredno. Enaka predavanja so poslušali tudi učenci metalurške industrijske šole in delavskega tehnikuma.

V železarni je DOZ skupaj z organi samoupravljanja in oddelkom za zaščito dela opremil vse obrate z opozorilnimi lepaki. Železarna je izdala v preteklem letu za osebno varnost, zaščitna sredstva in za ureditev najnujnejših higienskih in varnostnih naprav čez 100 milijonov dinarjev. Razen tega pa odstranjujejo zastarele obrate, grade nove, pro-

storne objekte, ki odgovarjajo vsem sodobnim predpisom.

Uspehi se že kažejo. V zadnjih letih so se obratne nezgode v železarni kljub večjemu obratovanju in kljub temu, da so prišli novi in neizkušeni delavci, vidno zmanjšale. Seveda ne moremo reči, da je vse tako, kot bi moralo biti. Nekateri še vedno premalo skrbne za varnost dela in tudi vse obratovodje še ne pazijo dovolj na zaščito pri delu in higijeno v svojih obratih. Za to morajo bolj skrbeti tudi delavci sami, delovodje in obratovodje. Kljub tem pomanjkljivostim pa število nezgod (zlasti smrtnih) iz leta v leto pada. Tako je bilo na primer v železarni 1946. leta 24,8% nezgod, v letu 1952 pa le 19%. Zaradi letošnjih ukrepov v higienško-tehnični zaščiti pa vse kaže, da bo ta odstotek še manjši.

Kljub vsej previdnosti sta bili tudi letos že dve smrtni nesreči. Dne 29. maja je zaradi objektivne kvara eksplodiral hladilnik pri plavžu, 29. junija pa se je ponesrečil mlad premikalec, ki je bil pri tem delu šele tri mesece. Ta dva primera kažeta, da zaščitnih ukrepov nikakor ne gre zanemarjati in da bo treba higienško tehnično zaščito dela na Jesenicah še bolj izboljšati.

GOSPODARSKE NOVICE

KJE SO VZROKI ZA POLITIČNE IN GOSPODARSKE KRIZE V FRANCIJI?

ŠPEKULACIJE NA VELIKO

Veleposestva imajo veliko koristi od ugodnosti obdavčitve. — Premalo skrbijo za napredek proizvodnje. — Industrija in trgovina prikrivata resnične dobičke

Francijo večkrat pretresajo gospodarske in politične krize. Vlade se menjujejo druga za drugo. Kje so vzroki? V težkem gospodarskem položaju, v blagajnah, ki so vedno prazne, v gospodarskih špekulacijah velikih in malih kapitalistov, ki na različne načine praznijo blagajne itd. Poglejmo za zaveso francoskega gospodarskega življenja, kakor je to pred nedavnim storila posebna komisija francoskega parlamenta. Našli bomo vzroke za stalno menjavanje vlad in gospodarskih pretresanj.

Kmetijska proizvodnja v Franciji skoraj ne plačuje nobenih davkov. Razen tega pa uživa kmetijstvo še druge davčne ugodnosti. Leta 1951 je bilo kmetijstvo oproščeno za 100 milijard frankov davka; preko raznih dotacij, vzdrževanja cen itd. pa se je iz državnega proračuna prelilo v kmetijstvo še 180 milijard frankov. V Franciji ne obdavčujejo kmetijsko proizvodnjo, ker mislijo s temi davčnimi privilegiji pospeševati poljedelstvo. Toda poljedelska proizvodnja ne napreduje. Francija mora uvažati veliko kmetijskih proizvodov, mnogo kmetijskih delavcev pa nima dovolj zaslužka.

Dober namen za pospeševanje kmetijske proizvodnje se je zaradi raznih špekulacij sesul v prah. Davčnih ugodnosti so deležna le velika kmetijska posestva. Toda namesto, da bi de-

ravnotežje državnega proračuna. Trajna denarna poplava, gospodarski pretresljaji in od tod tudi politične krize, imajo torej svoje korenine v napačni davčni politiki, v nepravilni delitvi narodnega dohodka, v špekulacijah na račun skupnosti. Buržoazija, ki je že desetletja navajena na takšno dotekanje dohodkov, ni izkoriščanje sredstev državnega proračuna, se upira kakršni koli pravičnejši razdelitvi davčnih obveznosti. Sprememba davčnih obveznosti bi seveda zmanjšala njene dohodke iz državnega proračuna. Dokler bo takšno stanje, bo gospodarska moč Francije vedno slabša. To povzroča poplavo denarja, dviga cene, kar pa občuti edinole francoski delavec na svojih ramenih.

V STEKLARNI HRASTNIK SKRBIJO ZA KAKOVOST IZDELKOV

Obrate bodo modernizirali

V steklarni Hrastnik je v zadnjem času zelo živahno. Zaostriili smo boj za kakovost izdelkov. Upravni odbor je med drugim sklical vse mojstre tovarne in skupno z njimi razpravljal o obdanih v podjetju in kako še bolj izboljšati izdelke. Sklenili smo, da bomo skrb za kakovost izdelkov še povečali in tudi skrbeli za večjo storilnost dela. Upravni odbor podjetja meni, da bi kazalo stopiti v Združenje rudnikov in nemetalov. Podjetja, ki so v Zdu-

ženju, proizvajajo razne surovine, ki jih steklarna potrebuje. Kot člani Združenja bi lahko vplivali na pravičnejšo razdelitev surovin. Hrastniško steklarno bomo tudi modernizirali in razširili. Te dni pride v naše podjetje strokovnjak za gradnjo steklarskih peči in začeli bomo z investicijskimi deli. V. R.

DOMAČI STROKOVNJAKI SO SE IZKAZALI JESENIŠKO ŽELEZARNO PREUREJAJO

Naprave v strojnici so uredili domači strokovnjaki. — Sedaj vgrajujejo naprave v novi kalorični centrali

Lani so v jeseniški železarni zgradili moderne cawperje za ceveno in boljše obratovanje plavžev. Za pravilno delovanje teh predgrelicev zraka pa je bilo nujno potrebno urediti strojnico s potrebnimi turbovetrimi. Te naprave se je lotila montažna skupina domačih strokovnjakov, ki jo je vodil Albin Oblak. Skupina je morala montirati v strojnico dve turbovetrimi in visokonapetostni elektromotor. Razen tega so morali zgraditi še en kilometer dolg vor za paro in vodovod od nove parne centrale do jeza na Savi. Skupina je nalogo uspešno opravila in strojnica že obratuje.

Strokovnjaki pa so prevzeli sedaj novo nalogo. Sestavljajo naprave v novi kalorični centrali. Urejujejo vodarno, ki je potrebna za napajanje parnih kotlov. Centrala bo dobila nov parni kotel z ogrevno površino 420 kvadratnih metrov. Upamo, da bo skupina tudi to svojo nalogo uspešno izvršila.

Les LJUBLJANA

Veliko znižanje cen pohištva!

DELAVSKO GIBANJE PO SVETU

VSTAJA PROTI INFORMBIROJEVSKEMU REŽIMU JE ZAJELA TUDI POLJSKO

POLJSKI PROLETARIAT SE JE UPRL

Ljudska vstaja v Slezi. — Splošna stavka. — Policaji so se pridružili delavcem. — Oborožene skupine napadajo sovjetske garnizone. — Obsedno stanje v Slezi, Varšavi in Krakowu

Požar ljudske vstaje proti državnokapitalistični tiraniji sovjetskih birokratov, ki so ga zanetili čehoslovski in vzhodnonemški delavci, se je razširil tudi na Poljsko. Sicer ruski in poljski organi skrbno pazijo, da ne bi prišlo v svet vesti o delavskih nemirih na Poljskem, vendar je glas o uporu poljskih delavcev vse glasnejši. V nekdanji nemški pokrajini Slezi je iz začasnih nemirih in demonstracij izbruhnila prava ljudska vstaja. Vsi de-

lavci te pokrajine stavkajo, demonstrirajo po cestah in zahtevajo odstop poljske vlade. Nekatere policijske enote so se pridružile demonstrantom, oborožene skupine pa so začele napadati sovjetske garnizone. Vrhovni poveljnik poljske vojske, sovjetski general Rokosovski, je razglasil obsedno stanje po vsej Slezi in na področju Varšave ter Krakowa. Po pripovedovanju beguncev iz Poljske se je uprl tudi proletariati teh dveh mest.

DEMONSTRACIJE ITALJANSKIH IZSELJENCEV V BRAZILJI

Klerikalni režim jih je pogнал v bedo

Iz Italije se vsako leto izseli okrog četrtil milijona ljudi, ker v domovini ne morejo dobiti zaslужka. Zelo veliko se jih izseli v dežele Latinske Amerike, kjer morajo za majhen denar delati od zore do zmraka na plantajah ali pa v rudnikih. Precej italjanskih izseljencev živi v Braziliji. Odsli so v to deželo, ker so jim italjanski vladni organi obljubljali, da bodo v Braziliji dobro živeli. Toda kmalu so spoznali, da Brazilija ni »obljubljena dežela«, kakor so jim pripovedovali.

Pred nedavnim so italjanski izseljenci, ki delajo na braziljskih farmah, s kamenjem napadli italjanski konzulat v San Paolu. Demonstracije so vzkljkali proti italjanski vladi in njenim organom. Čet, ša so jih prevarali, ko so jim govorili o dobrih življenjskih pogojih v Braziliji. Zahtevali so, da jim italjanska vlada plača prevoz v domovino, ker sami nimajo dovolj sredstev. To so v letošnjem letu že tretje demonstracije italjanskih izseljencev

v Braziliji. Toda tudi te so bile brezuspešne. Farmarji nečajo izboljšati delovnih pogojev, italjanska vlada pa noče ničesar slišati o vrnitvi sestradanih delavcev v domovino.

POLOM SOVJETSE POLITIKE NA MADŽARSKEM

Ustrašil so se DELAVSKEGA RODU

Preosnova madžarskih partijskih vrhov. — Nova vlada, iz katere so izpadli skoro vsi vidnejši informbirojevski poglavarji. — Novi ministrski predsednik graja delovanje stare vlade. — Napovedali so ukrepe, s katerimi hočejo pomiriti ogroženo ljudstvo

Delavske demonstracije na Nemškem in Čehoslovskem dokazujejo, da sovjetski despotički režim pretresajo teške notranje krize in da v

ČESKE INFORMBIROJEVSE OBLASTI PROTI DELAVCEM

NIKOLI NE BODO STRLI revolucionarne sile českega proletariata

Ostri protidelavski ukrepi. — Uzakonjenje samovolje direktorjev. — Brezpravna raja. — »Lažji« in »težji« slučaji kršitve delovne discipline. — Kakšne »popravne kazni« predvideva novi zakon

Na nedavne demonstracije čeških delavcev je informbirojevska čehoslovaška vlada odgovorila z novim zakonom o delovnih odnosih. Toda napogoj delavcev ni izboljšati delovne režim nasilja v čeških tovarnah. Informbirojevski poglavarji menijo, da bodo z nasiljem strli uporna duha čeških delavcev.

Nov zakon o delovnih odnosih predvideva zelo ostre ukrepe za zavarovanje delovne discipline in preprečanje fluktuacije delovne sile. Delavci ne smejo zamenjavati delovnih mest, niti ne smejo svojevoljno zapustiti tovarn in se zaposliti drugje. Direktorji imajo vso oblast v podjetjih. Odpušajo, kaznujejo, določajo višino plač itd. Celotni organi oblasti se ne smejo vmešavati v delo direktorjev.

Posebno poglavje zakona je posevčeno kazenskim ukrepom. Če delavec neupravičeno zamudi delo ali izostane z dela (če je izostanek upravičen, določi direktor po svoji uvidenosti) potem ga lahko premestijo na slabše plačano delovno mesto, sindikalna organizacija pa mora to kazeno »politično« objasniti kolektivno. »Lažje« slučaje (verjetno manjše zamude in podobne prekrške) mora direktor javljati državnemu tožalcu, ki jih storiča na odgovornost. V »težjih« slučajih pa delavce obsodijo z raznimi »popravnimi kaznimi« (bezurno delo, zmanjšanje plače, odvzem pravic iz socialnega zavarovanja ali celo nekajletno »popoljševalno delo« v koncentracijskih taboriščih).

Takole zberejo domačine Kenije, jih odpeljejo v zapore, njihove domove pa porušijo z buldozerji. In potem se čudijo in ogorčeni so, ker domačini ne poljubljajo rok svojim belim gospodarjem

OSVOBODILNI BOJ KENIJSKEGA LJUDSTVA

IZ PRELITE KRVI NJENIH SINOV VSTAJA NOVA KENIJA

Gibanje Mau-Mau je odgovor na nasilje kolonialnih oblasti. — Črni delavci zasluži 18 funtov, njegov beli gospodar pa 100.000 funtov na leto. — Bičanje — priljubljena oblika kaznovanja. — Belci ubijejo mesečno 500 domačinov. — Vasi uničujejo z buldozerji. — Krivična obsodba Jomo Kenijate — voditelja Afriške unije

Angleška kolonialna vojska v Keniji objavlja vsak dan podatke o akcijah svojih enot: »V planinah Aberdari so enote ste in te brigade uničile... banditov; na sektorju... vodijo naši oddelki ostre boje...« Tragedija kenijskih domačinov se nadaljuje. Nasilje belcev je iz dneva v dan večje. In nasilje povečuje odpor. Bojevnikov za svobodo je vedno več. Iz trpljenja in za svobodo prelite krvi, pa vstaja nova Kenija.

Ni dolgo tega, ko so angleške kolonialne oblasti prepovedale največjo organizacijo domačinov — Afriško unijo Kenije, ki je imela čez 100.000 članov. Voditelj te organizacije, ki so nadomestili zaprtega Jomo Kenijata in njegove vararje pa so zaprli. Afriška unija Kenije je stara organizacija kenijskih domačinov, ki se je z miroljubnimi in ustavnimi sredstvi bojevala za osvoboditev Kenije. Kolonialne oblasti so onemogočile njeno dejavnost, čeprav je bila organizacija do nedavnega dovoljena. Ker so nekateri Kenijci uvideli, da z miroljubnim načinom ne bodo

dosegli osvoboditve, so se združili v tajno gibanje, ki ga danes poznamo pod ime nou Mau-Mau.

Mau-Mau in Afriška unija Kenije se zavzemata za isti cilj — osvoboditev črnih plemen. Razlikujejo se le njihovi pogledi na metode boja za doseg tega cilja. Ker je bilo nasilje belcev vedno večje, je bilo tudi vedno več črnec, ki so prišli za orožje in na nasilje odgovorili z nasiljem: — Zob za zob in glavo za glavo!

Upor je vzplamtel. Črni delavci, ki za 18 funtov šterlingov na leto delajo farmarjem, ki zaslužijo od 75.000 do 100.000 funtov šterlingov na leto, so se začeli bičati. Niti bič in smrtne kazni jih ne morejo prisiliti k pokorščini. Ključ na svobodi je močnejši.

Angleška kolonialna uprava je uvedla pravo strahovlado. Njeni organi so pobili več tisoč domačinov (neka francoska novinarka, ki je obiskala Kenijo trdi, da jih pobijejo mesečno okrog 500), mnoge vasi so uničili z buldozerji, četiri črnecv v predmestjih Nairobijsa so razdejali. Belci uničujejo prehrano črnecv in preganjajo domačine v planine Aberdari.

Črnca lahko ubije vsak belc. Nobena ne kličejo na odgovornost, in če bi ga pokolicali, bi se izgovoril, da je streljan nanj v samoobrambi. S tem bi bila zadeva rešena, čeprav ima ubiti črncev krogljo v — hrbtu. Jomo Kenijato — voditelja kenijske

PNONOVNE STAVKE V VZHODNONEMSKIH MESTIH

Osvobodite naše sodruge

Delavci Zeisove tovarne zahtevajo izpustitev 900 delavcev, ki jih je zaprla vzhodnonemška policija.

Stavke tudi v drugih tovarnah

Delavci velike Zeisove tovarne v Jesso stopili v splošno stavko. Delo ustavili v vseh oddelkih tega ogromnega tovarniškega poslopija. S to stavko delavci prisili vzhodnonemsko oblast, da bi izpustile 900 njihovih sodrugov, ki jih je zaprla policija po velikih demonstracijah v sredini minulega meseca. Čez »železno zavoso« prihajajo vesti, da stavkajo tudi delavci v drugih tovarnah.

»ČISČENJE« MED SOVJETSKIMI OKUPACIJSKIMI ENOTAMI NA NEMSKEM

KER NISO HOTELI PRELIVATI DELAVSKE KRVI

Sovjetsko vojaško sodišče je obsodilo na smrt 18 vojakov, ki niso hoteli streljati v demonstrantih

Po vesteh iz Berlina, so v nemškem taborišču sovjetske armade med Birnitzom in Gommowom v bližini Magdeburga ustrelili 18 sovjetskih vojakov, ker niso hoteli v času velikih demonstracijami vzhodnonemškega proletariata streljati magdeburške delavce.

Zahodnonemški časopis poročala, da je bilo v skoro vseh sovjetskih enotah, ki so jih poslali v Berlin drugo vzhodnonemško mesto, da so zažrtje nemira, nekaj vojakov, ki niso hoteli ubijati nemških delavcev. Vojske so sovjetska vojaška sodišča obsodila na teške zaporne kazni, mnogi pa celo na smrt.

Tudi otroci delajo v bolivijjskih rudnikih kositra, ki jih je pred nedavnim bolivijska revolucionarna vlada nacionalizirala. Ti mladoletni delavci so že od mladih nog občutili izkoriščanje ameriških magnatov. Zato bolivijski proletarski naraščaj podpira boj svojih očetov proti domačim in tujim izkoriščevalcem

Izdaja Republiški evet Zveze sindikatov za Slovenijo. Predstavnik Jože Juraš. Odgovorni urednik Roman Albreht. Tisk tiskarne Ljudske pravice v Ljubljani. Naslov uredništva in uprave: Miklošičeva cesta 22 v Ljubljani — Dom sindikatov. Telefon: uredništvo 22-538 in 22-031, uprava 20-046. Poštni redakt 284. Račun pri podružnici Narodne banke v Ljubljani št. 604-T.133. List izhaja vsak petek. Rokopisov ne vračamo. — Mesečna naročnina 40 din, četrtletna 120 din, polletna 240 din in celoletna 480 din.

O B R O B U D O G O D K O V

KDO STOJI ZA JOSEPHOM Mc CARTHYJEM — »INKVIZITORMER AMERIKE«

ČRNA REAKCIJA GROZI AMERIKI

Prošnje ameriških štofov uslišane. — Dobili so »ameriškega Mussolinija« v osebi senatorja Josepha Mc Charthyja. — Ofenzivni značaj ameriškega katolicizma. — Klerikalci zagovorniki fašističnih idej. — Mc Carthy je zrasel iz nazadnjaškega delovanja črne reakcije. — Cilji ameriškega klerofašizma

V času med obema vojnama je znani ameriški pridigar pater Coughlin večkrat javno moloval »božjo previdnost, naj nakloni Združenim državam »ameriškega Mussolinija«.

Pred nedavnim pa je govoril skupini gasilcev — rimokatoličanov — častiti oče Edward Lodge Curran, predsednik društva »International Catholic Truth« in župnik cerkve svetega Jožefa v New Yorku. Takole je dejal: »V prvih vrstah boja proti komunizmu stoji veliki Amerikanec in veliki katoličan senator Joseph Mc Carthy.«

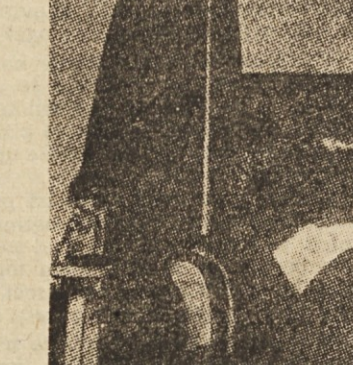
Ameriška črna reakcija je dobila moža, po katerem je hrepeljena pred in med drugo vojno. »Božja previdnost« se je nasmehnila Ameriki in ji poslala »ameriškega Mussolinija« v osebi senatorja Mc Carthyja.

Leta 1790 je bilo v Ameriki katoličanov samo 0,79% prebivalcev, danes pa je v Združenih državah že 34% katoliških vernikov. Številčno močjo katoliške cerkve v Ameriki je porasla tudi gnotna, organizacijska in idejna moč ameriškega katolicizma. In

stični patri in častiti očetje so odrasli. Črna reakcija je začela ofenzivo.

V državi Massachusetts so uvedli klerikalno-fašistično zakonodajo, cerkev poskuša odstraniti nekatališke vzgojitelje iz javnih šol, zahteva, naj država denarno podpre katoliške šole, uveljavlja se katoliška cenzura knjig in fil-

mov, kardinal Spellman vroče-krvno napada vse, kar je demokratičnega, oživila je kampanja za podporo Francu in drugim klerikalno-fašističnim diktatorjem, ameriško pomoč Italiji tolmačijo kot pomoč klerikalnemu režimu, vse to so prve ofenzivne operacije ameriškega katolicizma. Zvest pomočnik katoliške cerkve v teh nazadnjaških prizadevanjih je Mc Carthy — senator, ki zastopa interese skrajne ameriške desnice, med katero igra cerkev odločujočo vlogo. Mc Carthyja pod-

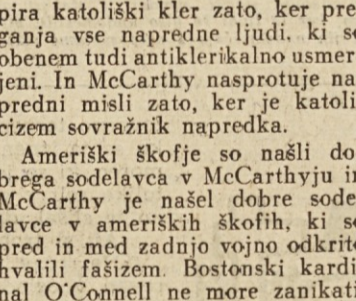
Poglavar ameriških nazadnjakov senator Mc Carthy s sliko svojega zaščitnika papeža Pija XII.

pira katoliški kler zato, ker preganja vse napredne ljudi, ki so obenem tudi antiklerikalno usmerjeni. In Mc Carthy nasprotuje narikadni misli zato, ker je katolicizem sovražnik napredka.

Ameriški škofje so našli dobrega sodelavca v Mc Carthyju in Mc Carthy je našel dobre sodelavce v ameriških škofih, ki so pred in med zadnjo vojno odkrito hvalili fašizem. Bostonski kardinal O'Connell ne more zanikati, da je leta 1924 hvalil Mussolinija kot »genija, ki ga je bog poslal Italiji«. Leta 1925 je nadškof iz Chicaga, kardinal Mundelein vzkljkal »velikemu človeku Mussoliniju«, 1926. leta je kardinal Dougherty javno hvalil fašizem, kardinala Hayesa, nadškofa New Yorka pa je Mussolini zelo cenil ter ga tudi večkrat odlikoval z visokimi fašističnimi odlikovanji. Več tisoč duhovnikov, patrov in fratrov, nun, jezuitov okrog lista »Amerika«, urednikov 500 škofovskih dnevnikov, je propagiralo fašistične ideje. Iz tega fašističnega pekla, iz delovanja ameriške črne reakcije, se je porodil Mc Carthy »inkvizitor Amerike«.

Ameriški Mussolinic. Patra Coughlina je bog izpolnil željo — Ameriku je dobila svojega klerofašističnega prvaka.

Razen ameriških škofov pa podpira Mc Carthyja tudi sam papež Pij XII. Ne sicer odkrito, ampak prikrito, preko svojih škofov in kardinalov v Ameriki, ki jim načeljuje kardinal Spellman. Ko ves demokratični svet obsoja porajanje fašizma v Ameriki, Vatikan zvesto molči, kot je molčal ob porajanju italijanskega fašizma, ki mu je sam botroval.

Ameriški klerofašisti so zvesti učenci svojih evropskih vzornikov. Bomba je njihovo priljubljeno orožje. Na sliki vidimo delavca Tommyja Sizemoreja, odbornika sindikata rudarskih delavcev v Kentuckyju, ki so mu plačanci bogatašev vrgli bombo v stanovanje

Ameriški katolicizem ni slučajno zašel v fašistične vode. Fašistične ideje ameriškega klera so logični odraz tradicionalne nazadnjaške vloge katoliške cerkve. Zgodovina nas uči, da so fašistične ideje katolicizma povsem razumljive in nujne, kakor je nujno tudi sodelovanje med Mc Carthyjem in katoliško cerkvijo.

Nepravilno bi bilo misliti, da bo ameriški katolicizem lahko dosegel svoje cilje. Kljub temu, da fronta proti porajajočemu se fašizmu in njegovemu predvodniku Mc Carthyju danes še ni enotna, vendar je nujen odgovor na ofenzivo katolicizma — združevanje naprednih demokratičnih sil Amerike. Če bodo te sile doumele nevarnost makartizma, potem Mc Carthy ne bo nikoli »prvi krščanski predsednik Amerike«, kakor sam večkrat prerokuje.